

De komende hobbyavond is op : maandag 4 oktober 2004

Het is vandaagierendag. Op deze speciale avond hebben we

Jan van Duinen

uit Emmen uitgenodigd. Hij is al jaren werkzaam in het aquarium van het Noorder Dierenpark. Hij kan ons vast veel wetenswaardigheden vertellen over dit aquarium maar misschien nog wel veel meer. Kom gewoon luisteren en kijken naar wat hij ons komt brengen!

Geef je nu op voor de huiskeuring! Iedereen kan meedoen, voor het plezier en om er wijzer van te worden! Zie elders in dit boekje voor meer informatie.

Van de voorzitter

Ik heb volgens mij een schrijversblok op dit moment, er wil eigenlijk niets zinnigs uit het toetsenbord komen, maar ja er wordt wel van mij verwacht dat ik deze pagina vul, al weet ik bij voorbaat dat er mensen zijn die het niet interesseert, niet lezen of die het niet eens zijn met wat ik schrijf. Maar dit komt ook voor met andere stukjes die in ons maandblad verschijnen. Wat de één als een oplossing of een methode ziet is voor de ander zoiets als godslaster. Wij als bestuur en ik als voorzitter zullen nooit iemand de mond snoeren die zijn ideeën of methodes met anderen willen delen, we zijn dus ook niet heel kritisch in het plaatsen van stukjes die aangeboden worden. Maar hier zit ook een probleem, er worden zo weinig stukjes aangeboden!

Iedereen heeft volgens mij ergens wel iets als hij of zij met het aquarium bezig is (of iets anders aan het doen is) zoiets van hé, dat is wel handig, of heeft een goed effect, misschien heeft iemand anders er ook wel baat bij, het hoeft niet spectaculair te zijn, maar het zijn vaak de kleine dingen die het doen.

Klein voorbeeldje: in plaats van die dure bodemstofzuigers (zo'n buisje die je de grond indouwd en die de troep uit het zand zeeft) van die bekende merken, kun je ook gebruik maken van een halve literfles van weer andere bekende merken waar je de bodem van af zaagt, die aansluit met wat slangstukjes en het werkt net zo goed! Ik werk al jaren hiermee, en het bevalt mij prima.

Zo zijn er tal van oplossingen die jullie waarschijnlijk al jaren gebruiken, maar die anderen nooit zullen bereiken omdat het nooit verteld of gepubliceerd wordt.

Dus hierbij mijn oproep: zet eens op papier of e-mail die kleine handigheidjes waardoor het aquarium-houden makkelijker, simpeler, goedkoper of wat dan ook wordt!

Zo zie je maar weer, zelfs met een schrijversblok krijg ik toch nog een pagina vol, de wonderen zijn de wereld nog niet uit (gelukkig)!

Nico

Van de secretaris

De voorbereiding van de eerste hobbyavond na de vakantie was voor Bart Vries en mijzelf al veel eerder begonnen. Wij hebben foto's en vragen verzameld en daar vervolgens een nieuwe kwis van samengesteld. Op de computer deze keer. Wat heeft de moderne technologie toch veel mogelijkheden.

De opkomst was redelijk. Los van de mensen die de kwis tijdens de productie al hadden gezien hebben er 14 mensen deelgenomen en zitten zweeten op 50 (multiple-gok) vragen. De vragen gingen over allerlei aspecten van de hobby. Er was dan ook voor ieder wat makkelijk en moeilijks bij. Na ruim een half uur vragen kijken hebben we de lijsten ingenomen en de tijd genomen om na te praten over de vakantieperiode en het komende seizoen. De loterij bracht voor sommigen erg veel presentjes mee want er waren net zoveel prijsjes als anders maar wat minder deelnemers (geluk bij een ongeluk).

Na de pauze de formulieren weer uitgedeeld en ieder keek een lijst van iemand anders na. Nou, iedereen had meer als 50% goed. Dat viel niet tegen. Grote winnaars waren Ronnie Dahle en Hans Osendarp met 41 goed. Nico Bulthuis en Martin Koetze hadden 40 goed.

Wel moet ik er bij zeggen dat er flink gediscussieerd is over sommige vragen. Het heeft mij (en ook Bart) toch geleerd dat je alle antwoorden goed moet kunnen onderbouwen en ze absoluut niet voor meerdere interpretaties vatbaar moeten zijn. Dit gaan we verbeteren en dan kunnen we ermee op tournee naar andere verenigingen, hahaha.

Het was een gezellig begin van het nieuwe seizoen.

Nomi

Huiskeuring

Goede gewoontes moet je behouden, daarom organiseren we ook dit jaar weer een huiskeuring en hopen op vele deelnemers. Welk type aquarium u ook heeft, meedoen kan altijd en is ook nog eens leerzaam.

De huiskeuring staat gepland op zaterdag 4 december 2004 en opgave is mogelijk bij Martin Koetze middels een telefoontje of mailtje.

Martins telefoonnummer is 0596-617530, zijn mail-adres is mkoetze@zonnet.nl

Dus geef u massaal op zodat we weer mooie dia's en filmbeelden kunnen zien in januari van het nieuwe jaar.

Opgave is mogelijk tot en met onze hobbyavond in november

Gastheeravond

Op maandag 18 oktober bent u weer van harte welkom op de gastheeravond die deze keer bij Bart Vries is. Graag wel even een telefoontje naar 0598-392458 zodat Bart weet hoeveel aquarianen hij kan verwachten.

Aquarium problemen

Overgenomen van AV M-R-C

Aquarium problemen -probleem aquarianen

Genieten van het aquarium, van de vissen met hun kleuren, hun vormen en hun gedrag, van de planten in het aquarium met hun vormen en kleuren, dat blijkt in de praktijk niet voor iedereen weggelegd. Algen-problemen, geen groei van de planten, dode vissen, niet alles blijft smetteloos, dat is vaak eetlustbedervend en geeft slapeloze nachten. Opbouwen van de kennis van het houden van een aquarium is nodig maar niet alles kan in een keer. Opbouwen is ook genieten.

Het opzetten van een aquarium vereist nu eenmaal de nodige kennis. Als we horen dat de gemiddelde aquariaan maar zo'n vier jaar met deze hobby bezig is om hierna de hele troep buiten de deur te zetten, geeft toch wel te denken. Gelukkig zijn er op deze regel nogal wat uitzonderingen, liefhebbers die zich niet laten ringeloren door het fenomeen 'aquarium' maar doelbewust de problemen onder de ogen zien en trachten voor elk opkomend probleem een oplossing te vinden. En dat er bij het onbeheerst opstarten van een aquarium problemen opkomen is iets wat zeker is. Gelukkig is er op vele terreinen informatie te halen maar wie zal in dit oerwoud van adviezen nu de juiste kunnen kiezen voor zijn probleem. Zoals ook bij andere hobby's leiden ook bij het aquarium houden vele wegen naar Rome.

Een aquarium wordt opgezet om te kunnen genieten van een onderwater tuintje met levende dieren en planten. Het moet niet eetlustbedervend zijn en er moeten geen slapeloze nachten aan voorafgaan maar een aquarium is er om van te genieten. Maar zonder goede voorlichting weten velen niet wat ze in huis halen, want het gebeurt nog regelmatig dat de aanschaf van een aquarium een impuls aankoop is, met dikwijls alle ellende van dien.

Dit alles is natuurlijk niet nodig. Men moet genieten van een aquarium, maar om hiertoe te komen moet er wel wat gedaan worden, want zonder inspanning is welke hobby dan ook gedoemd te mislukken.

Hoe zijn nu problemen te voorkomen?

Leden van een aquariumvereniging weten dit wel, zij hebben immers onderkent dat ze zonder hulp van mede aquarianen er niet kunnen komen, alhoewel er veel literatuur verkrijgbaar is, is hier ook veel rommel tussen. Het is moeilijk om hieruit de juiste gegevens te plukken om probleemloos verder te gaan.

Echter zoals reeds gezegd, zonder problemen zullen we deze hobby niet kunnen uitvoeren, evenals zoveel andere hobby's. Maar welke problemen zal de beginnende aquariaan nu in eerste instantie tegen komen.

Allereerst vissen die aangeschaft worden en na enkele dagen reeds de geest geven. Het is belangrijk bij het opstarten van een aquarium om dit in fasen te doen. Involgorde van activiteiten komen we tot de volgende rangorde:

Aquariumaanschaaf en bodem.

Aquarium aanschaffen, plaatsen op een daarvoor geijkte plaats. Zand erin en voedingsbodem??

Dit laatste is nu een van de oorzaken van het niet goed opstarten van een aquarium. Een voedingsbodem kan nuttig zijn, alleen wordt er in de meeste gevallen teveel van dit materiaal gebruikt, waarbij het ook kan zijn dat de aangeboden voedingsbodem niet erg geschikt is voor het aquarium. Voedingsbodem die nog onverteerde materialen bevat zal kunnen gaan rotten met een nitriet (met daar aanvolgend; blauwe algen) explosie tot gevolg. Aan te raden is dus bij een eerste opstart van een aquarium geen voedingsbodem te gebruiken maar te zorgen dat we ongewassen rivierzand nemen met hierover heen een laag goed gewassen rivierzand. Of u dit nu bij de aquariumzaak koopt of elders dat doet niets ter zake. Metselzand wat aangeboden wordt in de bouwmarkt kan goed zijn mits er geen kalkhoudende stoffen in verwerkt zijn wat nogal eens voorkomt.

Moeten planten dan geen voeding hebben zult u zeggen. Ja natuurlijk maar in ongewassen rivierzand zit voldoende voor de eerste maanden, waar nog bijkomt dat er veel planten zijn die hun voeding direct uit het water halen en dus geen voedingsbodem nodig hebben.

Moerasplanten die wel voeding uit de bodem halen zullen de eerste tijd voldoende hebben aan ongewassen rivierzand, in een later stadium is het gemakkelijk om eventueel klei of leem in het aquarium te brengen op die plaatsen en bij die planten die dit nodig hebben.

Dit injecteren kunnen we doen met een injectiespuit zonder naald waarmee we een papje van klei of leem bij de betreffende planten in kunnen spuiten of we drukken een droog bolletje klei of leem bij de planten. Als de bak er eenmaal staat en hij draait enkele maanden dan zullen de afvalstoffen van vissen, voer en planten op de juiste wijze omgezet worden in voedingstoffen voor de planten.

U ziet een voedingsbodem is niet zaligmakend en het niet inbrengen van een voedingsbodem kan problemen voorkomen.

Water voor het aquarium.

Water voor het aquarium nemen we gewoon uit de kraan. Alhoewel leidingwater nu niet direct uitermate geschikt is voor een aquarium is er geen ander oplossing. Een paar zaken zijn hier nu wel belangrijk.

Water stroomt veelal door koperen buizen. Deze koperen buizen kunnen koperionen afgeven aan het water. Stroomt dit water nu vrij veel door de leiding dan zal de afgifte van koperionen gering zijn maar staat dit water enige tijd stil in de koperen leiding dan kunnen we rekenen op een verhoogde concentratie koperionen. Zelfs is het mogelijk dat er teveel koper in het water aanwezig is en dit is nu niet direct goed voor planten en vissen. Een remedie is dan ook om het water enkele minuten te laten doorstromen vooraleer we dit water gebruiken voor het aquarium. Het zelfde geldt voor boilers e.d. Om nu te weten of er koper in het water aanwezig is kunnen we een meetset aanschaffen om te meten hoeveel koper in het leidingwater aanwezig is. Is er aantoonbaar te veel koper in het water aanwezig dan kunnen we dit neutraliseren met een z.g. waterverbeteraar. Dit is een chelaat die zware metalen zoals koper en lood bindt en zodoende het water onschadelijk maakt voor de planten en de vissen in het aquarium.

Zo behoeft ook het water geen probleem te zijn.

Hulpmiddelen.

De volgende stap is het aanbrengen van de technische hulpmiddelen zoals de verwarming en het filtersysteem. We nemen aan dat de verlichting reeds in het aquarium aanwezig was. Deze technische hulpmiddelen zullen, als we de instructies en gebruiksaanwijzingen goed opvolgen, geen problemen veroorzaken.

Een filter enten met een bacterie cultuur heeft in dit stadium van opbouw nu nog geen zin omdat er nog geen afval van voedingsresten en vissen aanwezig is, hierop komen we later in dit verhaal nog terug.

Hoe nu verder?

Het aquarium staat er, is gevuld met water, de verlichting brandt en de verwarming houdt het water op de juiste temperatuur en het filter pompt het water rond.

Planten voor het aquarium.

We komen nu toe aan het inrichten van het aquarium met de planten.

Planten zijn duur zoals u zult merken. Lid zijn van een aquariumvereniging heeft hier toch wel zijn voordelen omdat er altijd wel planten te ritselen zijn bij mede aquarianen.

Planten kunnen we grofweg indelen in twee soorten, t.w. echte waterplanten en moerasplanten. We dienen ook te weten dat als we planten kopen in de aquariumzaak deze bijna allen gekweekt zijn in moerascultuur, dus boven water. In het aquarium worden deze boven water gekweekte planten direct onder water gepoot. Dit zal in veel gevallen een terugslag geven in de groei van de planten, ja zelfs het verliezen van de bladeren is soms mogelijk. Hier dienen we dus terdege rekening mee te houden dat zich dit probleem zal voordoen maar normaal gesproken zal de groei wel aanslaan. Neem een goede mix van waterplanten en moerasplanten om het aquarium mee te beplanten, kennis van deze planten is dus noodzakelijk om te weten wat een waterplant en wat een moerasplant is, anders hebben we hier wel problemen met de groei. Neem niet te veel soorten maar wel van elke soort een redelijk aantal. Een grote groep van dezelfde planten is mooier dan een aantal enkelingen. Na dit karwei dienen we enige weken geduld te hebben vooraleer we verder gaan met de opbouw van het aquarium.

Doen we dit niet dan vragen we weer om problemen. De planten moeten zich aanpassen aan het milieu en gaan langzaam tot groei over. In een verse bodem en nieuw water zitten voldoende voedingsstoffen om dit te bewerkstelligen. Doen we nu direct na het opplanten vissen in het aquarium en gaan we gelijk voeren dan is dit vragen om problemen.

Want wat gebeurt er?

Vissen produceren afvalstoffen en bij het voeren komen ook voedselresten in het water die niet opgegeten worden, dit veroorzaakt afval wat door bacteriën omgezet moet worden in voor de planten opneembare stoffen. Deze cyclus komt in een nieuw opgezet aquarium slechts langzaam op gang. Worden de afvalstoffen niet juist afgebroken en omgezet in nitraat, wat door de bacteriën gemaakt wordt en een voedingsstof is voor de planten, dan zal de afbraak niet goed gebeuren en er zal een hoeveelheid nitriet in het aquarium ontstaan wat een ernstig gif is voor de vissen. Vissterfte zal dan het probleem zijn wat we kunnen voorkomen door te wachten met het uitzetten van vissen enkele weken na het inplanten van het aquarium.

Toch kunnen we problemen verwachten met de groei van de planten. Er zullen planten zijn die het beslist niet willen doen, een zo'n plant is b.v. *Rotala rotundifolia*. In het ene aquarium groeit de plant tegen de dekrut en in een ander aquarium wil hij niet groeien. De reden hiervan is nog steeds duister, feit is wel dat sommige planten de mogelijkheid hebben om zich te verdedigen en rondom de plant een barrière opwerpen die de groei van andere planten in zijn omgeving onmogelijk maakt. Zoek in zo'n geval een andere plant maar blijft niet modderen en proberen om toch die ene plant aan de groei te krijgen.

De plantengroei stimuleren is natuurlijk altijd mogelijk met behulp van koolzuurbemesting. Of dit nu gebeurt met een dure installatie uit de aquariumzaak of simpel met behulp van suiker en gist, het resultaat is in beide gevallen hetzelfde.

Een ijzergebrek kan ook optreden bij de planten, dit is te zien aan het geel worden van de toppen van de echte waterplanten. De reden van dit geel worden is dat ijzer nodig is om chlorophyl te maken, bij een ijzergebrek zal dit uitblijven en dit uit zich in het geel worden van de nieuwe delen van de plant, dus de toppen.

Al deze problemen zijn te meten en er zijn middelen in de handel om dit gebrek op te heffen. Bij een slechte plantengroei is het toch verstandig om het aquariumwater eens te meten. Een extreem hoge of lage pH remt de plantengroei, evenzo een te hoge geleidbaarheid (= te veel metaalzouten in het water), een te lage KH kan dit ook veroorzaken. Zoals u ziet zijn er nogal wat oorzaken die problemen geven van een slechte plantengroei.

Vissen voor het aquarium.

Het aquarium staat er nu enkele weken, de techniek doet zijn werk en de planten doen het redelijk op het eerste gezicht. Nu wordt het tijd om aan de vissen te gaan denken. Het is niet verstandig om direct een hele verzameling vissen aan te schaffen, ook hier moeten we ons geduld bewaren en langzaam het vissenbestand opbouwen. In de voorgaande weken hebben we de nodige informatie verzameld over vissen, welke we aan willen schaffen en welke beslist niet. We dienen ook te weten of de vissen el--kaar verdragen en wat scholenvissen zijn en wat we als paartje aan kunnen schaffen. Dit uitzoeken zal de kennis van de te houden dieren vergroten en teleurstellingen voorkomen en u zult leuke verhalen tegenkomen die opgetekend zijn door andere liefhebbers op dit gebied.

We beginnen dus met één schoolje en laten dit gedurende een week in het aquarium acclimatiseren. Gaat dit goed dan kunnen we gaan denken aan uitbreiding van het visbestand met dien verstande dat we telkens een of twee soorten, en niet meer tegelijk, aanschaffen. Het uitzetten doen we met de z.g. druppel-methode waarbij we zorgen dat er geen water van de aquariumzaak in ons aquarium terecht komt. Dit doen we niet omdat het water uit de aquariumzaak slecht zou zijn maar om alle mogelijkheden van overdracht van wat voor soort aandoening dan ook te vermijden. Nu komt het dikwijls voor dat er bij het uitzetten van nieuwe vissen in een aquarium er een ziekte uitbreekt, witte stip is hier veelal de boosdoener. Denk nu niet dat we deze ziekte uit de aquariumzaak hebben meegenomen want in de meeste gevallen is dit beslist niet het geval. Witte stip is een visziekte die in veel gevallen latent in veel aquaria aanwezig is en wacht op uitbreken als er nieuwe vissen ingebracht worden die iets minder weerstand hebben tengevolge van transport e.d. Observeren van de nieuwe vissen is uitermate belangrijk om op tijd deze ziekte te onderkennen en maatregelen te nemen. Doen we op deze wijze ons visbestand opbouwen dan zal dit geen of slechts weinig problemen opleveren.

Na het uitzetten van de vissen dienen we deze ook te gaan voeren. Bij dit voeren zal er in veel gevallen te veel voer per keer gegeven worden. Een deel van dit voer komt op de bodem terecht en zal hier tot rotting overgaan wat een belasting van het water veroorzaakt. Het water wordt ook belast door de uitwerpselen en de urine van de vissen. Maar geen nood, we hebben een filter geïnstalleerd en we denken dat dit filter alle afvalstoffen wel uit het water zal halen. Nu is dit niet altijd het geval of het wordt slechts ten dele gedaan, er kan nu een te hoge concentratie nitriet ontstaan in het aquarium wat weer tot gevolg heeft dat er vissen overlijden. We kunnen dit in de meeste gevallen voorkomen door nu een bacteriecultuur aan het water toe te voegen om de omzetting van de afvalstoffen te activeren zodat deze afvalstoffen beter afgebroken worden tot nitraat wat weer opgenomen wordt door de planten. Bij het voeren moeten we zo attent zijn en er op letten dat er geen voer op de bodem terecht komt en er blijft liggen, dit om zoveel mogelijk de belasting van het water tegen te gaan. In

dit stadium kunnen we ook een algenplaag verwachten van blauwe algen. Blauwe algen zijn in staat om nitriet op te nemen als voedingsstof, zij zijn dus ook een indicatie dat er iets mis is met het aquarium. Water verversen en een bacterie-cultuur zal hier in enkele gevallen een oplossing brengen, mocht dit niet afdoende werken dan bestaat de mogelijkheid om extra zuurstof aan het water toe te voegen door midden van een Oxidator die, met behulp van waterstofperoxide, extra zuurstof in het water brengt en de bacterie werking in het filter mede zal activeren, zodat er een betere omzetting van de afvalstoffen kan plaatsvinden, om zodoende een halt toe te roepen aan de blauwe algen. Blauwe algen zijn Cyano-bacteriën, bacteriën zijn te bestrijden met antibiotica. In de handel zijn er middeltjes te koop die bestaan uit oxytetracycline om de blauwe algen te bestrijden. Dit middel werkt perfect, alleen zit er een gevaar in dat de bacteriën in het filter die voor de omzetting van de afvalstoffen zorgen, ook een dreun krijgen. Na het toedienen van oxytetracycline is het verstandig om hierna, na een waterverversing en een filtering over actieve aquariumkool een bacteriecultuur in het aquarium te deponeren.

Onvermijdelijk zullen we nu tegen vissterfte aanlopen. Bedenk wel dat de vissen meestal een kort leven beschoren zijn, uitzonderingen daargelaten. Gaat er een vis dood dan kan dit zijn van ouderdom en is er niets aan de hand. Zijn het vissen die nog in hun jeugd stadium verkeren dan moeten we ons af gaan vragen wat er aan kan schorten.

Observeren is hier echt enorm belangrijk. Herkennen we de natuurlijke gedragingen van onze vissen dan zien we ook direct de afwijkingen hierop. Deze afwijkingen geven ons in veel gevallen wel een indicatie wat er aan de hand is en anders is er in de vereniging wel iemand die enige kijk heeft op zieke vissen en in staat is om een diagnose te stellen zodat we gericht het probleem aan kunnen pakken. U ziet, ook hier weer, dat een vereniging niet te missen is. Ei-levendbarenden tandkarpers, Guppen, Plaatjes, e.d., hebben meestal een vrij kort leven. Zo'n twee jaar, misschien iets langer, is het wel bekeken. Tandkarpers, Aphiosemion's e.d. leven meestal één tot twee jaar. Karperzalmen, Barbelen e.d., een grote groep vissen, zouden het in het aquarium zo'n vier tot zes jaar uit moeten houden. Cichliden zijn wel de toppers wat leeftijd betreft, tien, vijftien jaar behoort tot de mogelijkheid. Enkele kleinere soorten Cichliden, b.v. Dwergcichliden, hebben meestal wel een korter leven. En uiteraard zijn er op alle soorten wel uitzonderingen, in mijn bak zwemt nog steeds een Rasbora heteromorpha (is nu Triginostigma heteromorpha) rond met de respectabele leeftijd van tien jaar, wel een hoge uitzondering.

Maar waarom gaan vissen nu eerder dood? Een van de oorzaken is een milieu waar de vissen niet in kunnen leven, dit milieu moeten wij maken, daarom is kennis van de vissen nodig, weten wat zij nodig hebben, uit wat voor milieu omstandigheden zij komen en dus gewend zijn. We moeten de noden en milieu omstandigheden van de vis kennen om hem in goede conditie te houden. Een juiste watersamenstelling wat niet belast is met een hoeveelheid afvalstoffen, dus regelmatig water verversen. Goed voeren met een hoogwaardig voer, droogvoer, diepvriesvoer of levend voer dienen we afwisselend aan onze vissen te geven, waarbij we ook niet moeten vergeten dat veel vissen ook groenvoer eten, zoals b.v. bijna alle Ei-levendbarenden. Verder houden we onze vissen op de voor hun gewenste temperatuur. Een te hoge of een te lage temperatuur verkort de levensduur. Verder is een uitgesproken hygiëne in het aquarium vereist, dus geen ophoping van vuil, geen oud aquariumwater, geen smerige algen op de ruiten en de wanden en toch zeker niet op de planten.

Kortom we moeten ons aquarium onderhouden zoals het hoort.